

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

**FULL AV OPTIMISME
MÅ MAN VÆRE!**

INNKALLING TIL ÅRSMØTET 27. MARS – SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Oss optimister imellom

Optimister må vi være som den lille granbusken på forsiden. Bare røttene stikker dypt nok vil den klare seg. Å leve med naturen, og ikke mot den, har vi god gammel rotfestet tradisjon for her til lands. Hva sa vi, kan vi si nå. Langt inn i skogbrukskretser oppdager man at industriskogbruket gir dårligere tømmerkvalitet. "Listverket sprekker opp etter 20 år med dagens tømmerkvalitet", sier man i Miljø-etaten. Selv altså på motpartens banehalvdel har vi rett. Selv når man snakker økonomi. Vi forsøker å leve med naturen, det er vi som er en ja-organisasjon. Som sagt i forrige hefte: "Vi vet vi har rett." Det gir oss steyer-egenskaper.

Så har vi våre "egne" argumenter. Helseaspektet. Det er ikke mye som livslangt er så sunt mentalt og fysisk som hyppige vandringer på myke skogstier. Friske lunger, gode ankler og godt humør. Trivselsaspektet ved å ha Marka der, men utrivselen ved å se den så brutalt behandlet. Gleden

er et viktig aspekt ved livet så alltid NOAs gode venn, Arne Næss, som ville vært 100 år i januar.

Styreleder trekker frem Schwarzenegger, denne uventet effektive naturverner, og undres over våre politiske klimaturister. Den profilerte guvernør fra California tror, som oss, på det lokale arbeid og understreker at vi må slutte å vente på en internasjonal klimaavtale. Gjør vi det er vi dømt til å tape klimakampen. De viktigste endringer i verden starter ikke med et vedtak på toppen, men med en grasrotbevegelse eller en idé. Vår faste korrespondent Knut Bakkevig får også frem at det baktalte EU er sterkt påvirket til innsats for naturvern.

Tilbake til Marka. For NOA var særlig hjemmelen til å verne de siste eventyrskogene viktig, og NOA står i taknemlighetsgjeld til politikerne som hjalp oss å få den på plass. Og nå er Regjeringen i gang med den første verneplanen etter denne lovhjemmelen. NOAs

daglig leder og vi andre venter i spenning! Apropos 'eventyrskog' – etter et pussig fagmøte hos Viken skogeierforening utspant det seg en livlig epost-debatt blant NOA-folk. Et utdrag av denne debatten kan være lærerikt. Det er tydelig at 'eventyrskog' er et glimrende begrep.

Flere lokallag viser seg i dette heftet. Det er gledelig om Grevlingen kan funke som et bindeledd mellom lokallag og NOA, og lokallag imellom. Mer av det! I Fet strir man med en firefelts motorvei gjennom reservatet i Nordre Øyeren, i Vestby vil noen felle eika Treenigheten, og i Asker vedlikeholder man en slåttemyr.

Dette og mer til, kan du få med deg fra dette heftet. Vi som er rotfestet i god gammel tradisjon, som granbusken på forsiden. Vi er optimister – det bare må gå vår vei! Ikke verst.

Frithjof Funder, redaktør

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120, 0461 Oslo
Telefon 22 38 35 20 noa@noa.no www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Redaktør: Frithjof Funder, tlf. 22 21 14 71, e-post: hfunder@online.no
Redaksjonsassistent: Tom Ekeli, tlf. 47 40 01 81, e-post: tomekeli@online.no
Redaksjonen avsluttet 24. januar 2012.

Forsidebildet viser ei lita gran som full av optimisme har slått rot i en morken stubbe. Det kan gå bra, skal du se. Foto: red.

© Naturvernforbundet i Oslo og Akershus 2012

All tekst i artiklene kan fritt gjengis med referanse til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus' kvartalsskrift Grevlingen, årgang, nummer, artikkelforfatter og artikkel.

Fotografiene skal kun kunne gjengis etter innhentet tillatelse av fotograf og Grevlingens redaksjon.

ISSN 0803-6357

Grevlingen blir trykket på 100% resirkulert papir og er miljøvennlig produsert og derfor svanemerket.
Trykk: IT Grafisk Opplag: 5.100

Innhold

- Nytt fra Vøienvolden
- Kommende arrangementer
- Schwarzenegger og norske klimaturister
- Markaverket – en historisk milepæl
- Møte om markaloven
- Eventyrlige argumenter
- Emilie – en 11-åring for vern av skog
- Slåttemyra ved Svensrud
- Satsing på naturvern i EU
- Oppgaver for en paraplyorganisasjon
- Firefeltsvei gjennom Nordre Øyeren
- Treenigheten – stridens eik i Kjøvangen
- Priser til NOA
- Jørgen Stubbesitter
- Sett og sakset
- Bokspalten

Papirfri Grevling?

Etter hvert som den ene veldrevne etaten etter den andre parteres og deres oppgaver settes ut på anbud, har prisene på produktet lett for å øke. Så også med Posten Norge. Mens det tidligere var samfunnshensyn som lå til grunn for prisfastsettelsen, er det nå markedet som styrer. Og det har konsekvenser for NOA.

Grevlingen som du holder i hånden, blir stadig dyrere å sende i posten. Det er derfor ønskelig at flest mulig leser den på skjermen. Grevlingen kommer faktisk først på internett www.noa.no, førstesiden, høyre spalte, og kan leses av alle. Bladet ligger ute som en pdf-fil, som kan blåses opp til ønsket størrelse på skjermen.

NOA ønsker at flest mulig leser bladet på skjermen og sier fra seg papirutgaven. Ikke bare sparer du port og trykkeutgifter, du sparer også skogen.

Slik gjør du det. Send en e-post til noa@noa.no. Merk den «E-Grevlingen» og skriv navn og adresse og gjerne medlemsnummer i teksten. Vi sender ut et varsel på e-post når en ny utgave av bladet er lagt ut. Gjør det nå – hjelp NOA å spare skogen og finansene!

Send oss din e-post-adresse og fødselsdato. Mer og mer av kommunikasjonen i organisasjonen går via e-post. Det er derfor viktig å ha adressene til flest mulig av medlemmene, slik at vi kan bruke e-post til mobilisering i ulike saker, sende nyheter og informasjon, samt invitere til møter, turer og fester. Derfor vil vi gjerne ha din e-post-adresse!

Når vi søker om offentlig støtte til virksomheten, blir vi ofte spurt om aldersfordelingen i organisasjonen eller hvor mange vi har i ulike aldersklasser. I dag kan vi ikke svare på slike spørsmål, kort og godt fordi fødselsdato eller fødselsår ikke er notert ved innmelding. Vi ber derfor om at du sender oss din fødselsdato! Slik gjør du: Send din e-post til noa@noa.no. Skriv fødselsdato i tema-feltet (subject). Skriv navn, adressen og gjerne medlemsnummer – i tillegg til fødselsdatoen. NOA.

Kommende arrangementer

(Hvis ikke tid og sted er angitt, sjekk www.noa.no)

Februar

7. Stort styremøte i NOA kl. 18.30 på Café Abel.
8. Onsdagsforum kl. 18.00 på Cafe Abel: "Osloområdets spennende dyre- og fugleliv".
21. Markagruppa i NOA - møte kl. 18.00 på Vøienvolden.
22. Onsdagsforum kl. 18.00 på Cafe Abel: "Vegetasjonen i Osloområdet." Jørn Erik Bjørndalen, NOA.

Mars

6. Styremøte i NOA kl. 18.00 på Vøienvolden.
7. Onsdagsforum kl. 18.00 på Cafe Abel: "Naturtyper i Osloområdet. Samspillet i naturen." Jørn Erik Bjørndalen, NOA.
13. Markagruppa i NOA - møte kl. 18.00 på Vøienvolden
21. Onsdagsforum kl. 18.00 på Cafe Abel: "Truet og truende natur. Rødlistene og svartelister."
27. Årsmøte i NOA kl. 18.30 på Cafe Abel. Innlegg ved representant fra Miljøverndepartementet.

April

10. Styremøte i NOA kl. 18.00 på Vøienvolden
17. Markagruppa i NOA - møte kl. 18.00 på Vøienvolden
25. Onsdagsforum: Befaring til grønne lunger i byggesonen (Kalkryggene, bekkedalene..).

Mai

8. Styremøte i NOA kl. 18.00 på Vøienvolden
9. Onsdagsforum: "Fruilutsliv". Nils Faarlund.
- 12.-13. Markadagene. NOA deltar med stand, eventyrskogsti og aktiviteter.
22. Markagruppa i NOA - møte kl. 18.00 på Vøienvolden
23. Befaring i Marka (Ulike typer skog – f. eks. Skaugum eller Kolsås).

Juni

5. Styremøte i NOA kl. 18.00 på Vøienvolden
6. Onsdagsforum: Befaring til fjorden (sammenheng geologi, klima, vegetasjon og insekter) Jørn Erik Bjørndalen, NOA
10. Sidesprang
12. Markagruppa i NOA - møte kl. 18.00 på Vøienvolden

Alle nyårets onsdagsfora holdes på Café Abel, Vestgrensa 2, 0851 Oslo. Møtene varer i to timer. Den første timen er viet foredrag, og den påfølgende timen åpner vi for spørsmål og diskusjon. Det er hyggelig om du kommer tidligere for å spise, eller blir igjen etter møtet for å slå av en prat!

Utfyllende informasjon om NOAs arrangementer, samt eventuelle endringer i oppsatt program, legges fortløpende ut på NOAs nettsider, www.noa.no. Informasjon formidles også via nyhetsbrevet NOAs ark. Følg med på nettsidene, og send oss gjerne din e-postadresse, så holder vi deg oppdatert!

Schwarzenegger og norske klimaturister

av Knut Frigaard, styreleder i NOA

Klimamøtet i Durban er over, og lille Norge har hatt fint besøk av Arnold Schwarzenegger, kjent for filmrollen The Terminator, og som tidligere guvernør i California. Kan vi trekke noen lærdommer at disse to begivenheter for NOAs bestrebelser for å verne naturen i Oslo og Akershus? Ja, jeg tror det.

Klimamøtet og NOA

Klimamøte i Durban endte uten resultat. Det var ingen stor overraskelse for dem som følger med i internasjonal politikk. Mange vil mene at det ikke vil være mulig å komme frem til noen avtale om reduksjon av utslipp av klimagasser før levevilkårene for verdens befolkning er mer utjevnet. De store landene under samlebetegnelsen BRICS (Brasil, Russland, India, China og Sør-Afrika) kan naturligvis aldri akseptere at deres borgere permanent skal ha en lavere leve- og livsstandard enn borgere i de såkalte industrialiserte land. Det gir de uttrykk for i klartekst.

For Norge er heller ikke situasjonen lett, idet vi ønsker å ri på to hester samtidig: På den ene side ønsker vi å utnytte våre olje- og gassforekomster maksimalt. På den annen side ønsker vi å fremstå som en foregangsnaasjon når det gjelder natur- og miljøvern. Det er en stor del av vårt selvbilde, men verden rundt oss har nok et annet og mer realistisk bilde av Norge.

Faren med denne type internasjonale konferanser er at de kan bli et mål i seg selv, med endeløse drøftelser om formelle spørsmål, som erstatning for den manglende fremdrift av konferansens hovedtema; reduksjon av klimagasser. Deltakerne legitimerer med sin deltakelse denne utvikling. Da er det ikke til å undres over at delegatene finner andre ting å gjøre enn i møtesalen og slik forsterker bilde av en hyggelig, men resultatløs klima safari. Hva skal vi så gjøre? For NOA er denne situasjonen ikke vanskelig. Vi skal, som vi bestandig har gjort, arbeide for lokalt naturvern i vårt distrikt. Vår visjon er at lokalt naturvern er selve fundamentet i naturvernbevegelsen. Vi må bety noe for folk der de bor. Det er vår *raison d'être*. Det er dessuten urimelig og udemokratisk å tro at vi kan løse andre og mer fjerntliggende nasjoners problemer over hodet på dem det gjelder. Vi som strever med å løse våre egne. Bare gjennom sterkt lokalt engasjement og samarbeid kan vi bety en forskjell.

NOA er som kjent medlem av to paraplyorganisasjoner, en lokalt og en nasjonalt. I begge disse, Oslo og Omland Friluftsråd og Norges Naturvernforbund, har NOA understreket at det er nødvendig med en større satsning på lokalt naturvern for å frigjøre lokalt initiativ og handlekraft. Vi må bli bedre på det meste. Vårt

budskap må være positivt og fokusere på fordelene med naturvern. Vårt rykte som dem som sier nei til alt må bort. Det nytter ikke å skremme folk til å bli gode naturvernere.

NOA må i sitt arbeid fokusere på noen hovedsaker samtidig som den daglige drift opprettholdes. For tiden er hovedfokus på forvaltningen av Marka med vern av gammelskog, naturområder i og utenfor byggesonens verdi for folkehelsen, særlig livsstilssykdommene; overvekt og depresjoner og en felles areal og transportplan for Oslo og Akershus.

The Terminator og NOA

Men the Terminator, er han verd å lytte til? Ja han er det. Han er en autoritet på natur- og miljøvern. Som republikaner og guvernør satte han miljøvern på sakskartet i en stat som er syv ganger så stor som Norge og lykkes med det:

- Han tror på det lokale arbeid og understreker at vi må slutte å vente på en internasjonal klimaavtale. Gjør vi det er vi dømt til å tape klimakampen.

- Hovedbudskapet er at de viktigste endringer i verden ikke startet med et vedtak på toppen, men med en grasrotbevegelse eller en ide.

- Vi kan heller ikke bruke klimaproblemene til å sementere dagens forskjeller ved for eksempel å si til kineserne at dere har jo syklet i så mange år, så fortsett med det.

- Han anbefaler samarbeid om de positive tingene som folk er oppfatt av som folkehelse, energisikkerhet, redusert forurensing etc. Ingen vil kjøpe en kinobillett hvis du sier at de vil føle seg verre etter å ha sett filmen sier han.

- Han fremholder at man skal formulere visjoner i stedet for å forsøke å skremme folk til handlinger for klima.

- Han fremhever at alt handler om kommunikasjon og at man vinner på utholdenhet.

- Å tro at den eneste vei er "min" vei, har jeg prøvd, det virker ikke, sier the Terminator.

- Han minner også om at miljø er ikke noe som hører hjemme på høyre-venstre akse i politikken.

NOA slutter seg til denne holdningen. Det gleder oss, naturligvis, å få støtte av en sentral politiker på feltet i en stor nasjon. Særlig fordi andre regionale, nasjonale og internasjonale organisasjoner med samme verdigrunnlag har en annen tilnærming. NOA tar det som en inspirasjon til å fortsette sin linje, med kjempe for våre egne lokale saker – uten å vente på internasjonale avtaler eller initi-

ativ ovenifra – og fremheve det positive ved dem. Vi tror ikke at folk kan skremmes til å bli naturvernere.

Når det gjelder formen på vår argumentasjon er det ikke vår oppgave å snakke negativ om andres synspunkter eller bidra til oppmerksomhet for deres ideer. Vi søker samarbeid om felles visjoner og fremhever det positive ved våre saker. En polarisering av naturvernarbeidet og plassere naturvern på en høyre-venstre akse skader bare vår sak. Der hører den ikke hjemme.

Markavernet – en historisk milepæl

av Gjermund Andersen

Markaloven var lenge etterlenget fra friluftsjorsnasjonene. En fast grense, forbud mot bygging og adgang til vern av områder, utelukkende av hensyn til deres verdi for naturopplevelse og friluftsliv. For NOA var særlig hjemmelen til å verne de siste eventyrskogene viktig, og NOA står i takknemlighetsgjeld til politikerne i Regjering og Storting som hjalp oss å få den på plass. Og nå er Regjeringen i gang med den første verneplanen etter denne lovhjemmelen. Vi venter i spenning!

Marka er landets desidert viktigste område for friluftsliv. En fjerdedel av landets befolkning har her 0,4 prosent av landarealet som sitt nærområde og sin tumleplass. Friluftslivet er Markas viktigste verdi – helse, trivsel og følelse av tilhørighet følger i sporet av Marka-bruken. Vi blir kjent med Marka og konkrete steder – blir glad i dem, og får lyst til å oppleve de fine stemningene om igjen. Marka er en viktig del av

identiteten for mange folk i vårt distrikt.

Siden 1970 har NOA jobbet for å verne områder i Marka, slik at det skal være mulig å oppleve gammel, naturlig skog, og å kunne komme igjen og gjenoppleve steder og stemninger på nytt – uten å frykte at «mitt sted» er ødelagt siden jeg var der sist. For i disse 40 årene har det skjedd dramatiske endringer i Marka. Den åpne og varierte skogen med mange gamle trær, som var resultatet av skogbruket fram til ca 1950 – og som friluftslivet oppsto under, er erstattet av en industriell dyrking av gran. Den gamle skogen fjernes gjennom omfattende flatehogster, og erstattet av tett planteskog som både for framkommelighet og opplevelse er nullområder for friluftslivet. Fra å kunne ferdes over alt, blir vi i stadig sterkere grad kanalisert inn i ulike traseer (stier, løyper, veier). Og de stabile skogbildene er erstattet av hurtigvoksende trær som ikke får leve ut over «konfir-

masjonsalderen» før de på nytt hogges og inngår i en eller annen form for produksjon.

Vi har her i Grevlingen argumentert sterkt for å gjenoppta plukkhogsten, men på et helt nytt kunnskapsgrunnlag. Vi mener at slik hogst både er økonomisk og forstlig sett bedre på lang sikt, og gir store samfunnsøkonomiske gevinster i form av styrket biologisk mangfold, friluftsliv og naturopplevelse, bevaring av kulturminner, produksjon av trevirke med betydelig lenger varighet, og at den gir en sikker og langsiktig lagring av karbon i skogsjorda, i gamle trær og i varige materialer.

Skogbruket i Marka er drevet langt hardere enn i landet ellers eller på Østlandet. Ser vi på Landskogstakseringens tall, har Marka mindre gammel skog, mindre variert skog og langt mer overtett, uframkommelig ungsog, enn landsgjennomsnittet eller for østlandsskogene. Og utviklingen fortsetter i feil retning:

Bare fem av 100 hogster foregår på måter som sikrer variert og naturlig skog, resten viderefører industritenkningen. Det er derfor vern av eventyrskog er så viktig! I det dette skrives er det nettopp lagt ut en registreringsrapport for de første 32 områdene som er plukket ut for mulig vern etter Markaloven. Regjeringens mål er at en god del av disse skal vernes før Stortingsvalget i 2013 – og vi i NOA krysser fingre for at deres ambisjoner skal innfris!

Skjær i sjøen

Dessverre er ikke en slik verneprosess ren «plankekjøring». Motstanderne er mange. Både loven, vernehjemmelen og verneplanen er ikke særlig velsett av Senterpartiet, som lett låner øret til skogeierne. Og Viken skogeierforening, som organiserer de aller fleste skogeierne i distriktet, varsler kamp og intensivt hogst. De ser på all skog som arena for ordinært skogbruk, så lenge det ikke er gjennomført vern.

Etter Stortingets vedtak av Markaloven, skulle de frivillige organisasjonene inviteres til å fremme forslag på områder som skulle

vernes, og områdene skulle gis beskyttelse så lenge verneprosessene pågår. Da Fylkesmannen inviterte til innspill, kom det inn 174 områder rundt i hele Marka, men fordi pengesekken er begrenset, kunne det ikke startes registreringer i mer enn ca en tredjedel av arealet, og 32 områder på ca 2,5 prosent av Markas totalareal ble plukket ut for prosessen. Resten er foreløpig fritt vilt, og bare i løpet av det siste året er mer enn 15 av områdene blitt hogd. Dette er dobbelt ille. Stortinget forutsatte at de områdene som ble foreslått vernet skulle sikres under prosessene, og – ikke minst – Stortinget henstilte til Landbruksdepartementet om å prioritere en revisjon av skogbruksforskriften for Marka, slik at den tok opp i seg Markalovens intensjoner. Og i forarbeidene til loven sies det helt klart at friluftsliv og naturopplevelse skal ha forrang i forhold til annen bærekraftig bruk, herunder skogbruk. Siden Stortingets anmodning om prioritet er det gått snart tre år. LDs og Senterpartiets trenering av endringen er den direkte årsaken til mange av ødeleggelsene av flotte naturom-

råder. Så lenge forskriften ikke er endret, følger man den gamle, og lar hensynet til skogbruket gå foran ethvert friluftslivshensyn og enhver naturopplevelsesverdi. Nå er de 32 områdene ferdig registrert, og Fylkesmannen regner med å starte en formell verneprosess i løpet av våren – vi i Grevlingen kommer tilbake til saken i neste nummer. Miljøverndepartementet prioriterer å få denne første verneplanen gjennom før neste valg. De skal vite at de har alle Markaorganisasjonene i ryggen – i den kampen som har pågått siden 1970!

Møte om markaloven i Landbruksdepartementet

NOA har hatt, sammen med OOF, et møte med statssekretær Harald Oskar Buttedal i Landbruks- og matdepartementet, den 20. desember 2011. NOA anførte blant annet følgende:

NOA presiserte at NOAs verneforslag etter markaloven var under 10 % av arealet, noe som måtte være et moderat krav for å beholde det skogbilde med gammelskog (eventyrskog) som mange forbinder med Osloområdet. Det skulle gi god plass til å ivareta også de øvrige hensyn i loven.

NOA presiserte også at selv om Markaloven ikke behandlet skogsdriften direkte satt loven klare rammer for virksomheten, jf lovens uttrykk "Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål." Det innebar at friluftsliv, naturopplevelse og idrett direkte i loven var gitt forrang fremfor skogsdrift.

Når det gjaldt hugstmeldinger ba NOA om hjelp til å få disse oversendt elektronisk. Slik ordningen delvis var i dag med fremmøte hos fylkesmannen for å få en papirkopi opplevde NOA at avvikning kunne vært foretatt før NOA hadde fått hugstmeldingene.

Knut Frigaard

Foto: NOA – hentet fra Markakalenderen 2012.

I dyp ærbødighet – velkommen til vårt rike!

Eventyrlige argumenter

En relativt profilert RV-politiker, Maridalsbeboer, markalov-skeptiker og rogalending har raljert over 'eventyrskog' på et fagmøte hos Viken Skog, både begrepet og innholdet. Det førte til en livlig epost-debatt NOA-folk imellom 5. og 6. desember i fjor. Det kan være lærerikt å få med seg poengene. Debatten blir todelt – nytten av begrepet 'eventyrskog' og hva som er en god skog som man kan trives i. Her er et utdrag. Red.

Vikennytt desember 2011 refererer blant annet: "Nestleder i Viken Skogs styre Elisabeth Bjøre åpnet møtet med å si at foredraget var en adventsgave fra Viken Skog til Viken Skog. Litt over 100 personer hadde møtt opp for å få med seg Sira Myhre som er kraftig provosert over deler av miljøbevegelsens måte å jobbe på. En måte den tidligere RV-politikeren mener drives av forestillinger, mytologi og rene reflekser. Og på ingen måte er basert på vitenskap. – For meg er dette synsing, føleri og uvitenskap. Det er flaut og vondt å snakke om. I krigen blir virkemidler som rødlista over truede arter og subjektive feiltolkninger av hva som er urørt natur brukt. Det utvises ingen respekt for kunnskap eller vitenskap derfor må dette dreie seg om noe helt annet. Vi snakker om mennesker med klasseblikk."

Johs. Oraug: Jeg traff en av de store skogeierne i et selskap her sist helg. Medlem av det gamle S 50. De er sjokkert over at begreper som eventyrskog er blitt en del av vokabularet. Det er et godt tegn: De forstår at det er umulig å skape en skog for turfolket med det industrielle skogbruket som krever flatehogster og brede veier. De forstår også at 1,5 millioner mennesker vet hva eventyrskogen betyr: Gå inn i skogrommet, under trær, mellom trær, på stier. De forstår tegningen: Departementet kan gripe inn i skogsdriften med en forskrift som stiller krav til skogsdrift i bynære tur-

områder, hvis vi klarer å mobilisere turfolket. Utfordring: Hvordan kan vi restaurere skoglandskapet til et turområde som har 1,5 millioner naboer til Oslo-marka – med blodningshogstmetoden? Det høres ut som at dette truer helsen til skogsentreprenøren? Sannheten er jo at et variert skogsbilde tar vare på helsen til skogen. Den ensartede planteskogen er en trussel mot naturens egen helse. Viktigst: Det er helse i hver skogstur for sinn og sjel. Ugjennomtrengelige planteskoger bryter med folks forventninger, akkurat som kraftmastbyggingen i 1948 gjennom Marka. Det samlet 46.000 mennesker i et fakkeltog på Karl Johan en kald vinterdag.

Magne Lindholm: [...] Uttrykket 'eventyrskog' gir direkte assosiasjoner til Asbjørnsen og Moe og nasjonalromantikken. Han (Aslak Sira Myhre, red. anm.) har helt rett i at dette er en tankeretning som ble dyrket av byborgerskapet på 1800-tallet. Særlig i Christiania. Det er lett å gjøre seg morsom på Christianiaborgerskapets bekostning. Særlig hvis man er kraftsosialist med markeringsbehov. [...]

Det finnes jo så mange andre måter å beskrive gammel, variert, artsrik og lettgått skog på. Dessuten er det svært mange som liker sånn skog. Det er også dokumentert. Faktisk vitenskapelig. [...]

Johs. Oraug: [...] Apropos vitenskapelig undersøkelse: Som kanskje noen vet så betalte Miljøverndepartementet for en utredning i 1972–74 om Osloområdet og folks forventninger til denne. Jeg deltok i dette forskerteamet. Bakgrunnen var at industriskogbruket laget dramatiske forandringer i skogsbildet – bør det fortsette? Oslo kommune med sine 164.000 dekar skog tok hensyn til turfolket og satte igjen store trær langs stiene, og drev et forsiktig industriskogbruk, i kombinasjon med blodningshogstprinsippene. Metodene vi brukte for å finne svaret var: spørreundersøkelse (1800 svarte) og analyse av alle Nordahls Rolfsens lesebøker og all litteratur / billedkunst om skog. Vår teori var at det er kunstnerne som best har dokumentert (gestaltet) folks forventninger til en skogstur. Svaret var tydelig nok: Skogen er et begrep. Den er beskrevet som et rom å gå inn i, på stier, mellom trær osv. Det er aldri en skogsbilvei, et jorde av et nytt plantefelt som etter 20 år er en ugjennomtrengelig skog, det vil si uten et skogsrom. Forfattere og billedkunstnere dokumenterer dette gjennom 100 år. [...]

Christian Børs-Lind: Vedrørende 'eventyrskog'. Enig i at begrepet til en viss grad gjør oss sårbare. 'Eventyr' er ekstremt lett å latterliggjøre. Finn gjerne et annet begrep som dekker det samme – hvis mulig. For det kan

ikke uten videre erstattes av hva som helst. I hvert fall ikke i skauen. Magne mener det kan erstattes med uttrykk som: "gammel, variert, artsrik og lettgått skog." Ja, men ett skal ut: artsrik. Selvfølgelig er slik skog som oftest artsrik – men.

Eventyrskog dekker det som går ut over artsrikhet/naturmangfold; det vil si opplevelsesaspektene, helse, rekreasjon, naturglede, estetikk og romantikk. Skal dette være selvstendige vernekriterier eller ikke? Det er i alle fall det Markaloven har gitt et knøttlite, men viktig gjennomslag for. Enten man kaller det eventyrskog eller noe annet, det vesentlige er hva det faktisk dekker, og som jeg mener må få/ha en egenvekt, også i fortsettelsen, og at ikke Zero, Statnett osv, får trampe videre med sin forakt for "landskapsverdier", estetikk osv., og at det kun er (truet) naturmangfold som eventuelt skal hensyntas. Skal vi representere noe annet, trenger vi dekkende begreper. Enig i at vi skal bruke eventyrskog med omhu, men det har også en kraft og meningsfylde vi har god bruk for.

Lars Terje Pedersen: [...] Det er jo fantastisk at et slikt uttrykk som 'eventyrskoger' skaper sånt engasjement! Og her våkner den gamle markedsføreren i meg: Det uttrykket vi skal bruke om opplevelsesrik skog, skal nettopp være markedsførende [...]. Jeg syns at 'eventyrskog' gir veldig gode assosiasjoner – den jevne turgåer tror jeg ikke forbinder dette med noe klassekamp/borgerskap etc. Jeg tror at dette også er et begrep som politikere lettere tar i sin munn (som for eksempel Aslak Sira Myhre) som et positivt ladet ord eller i kritikk. Og så er det jo fantastisk at det begynner å bli dis-

kusjon om begrepet – det gjelder ingen ting om det er kritikk som kommer – så lenge det skaper debatt og så lenge det gir de riktige assosiasjonene hos opinionen. [...]

Johs. Oraug: [...] Da ble det ganske tydelig hva som må være av elementer i et skogsrom som skal trigge lysten til å ta neste skogstur. At fellenevneren for alle kriterier ble 'eventyrskogen', er fordi dette lønte seg: Folk forsto øyeblikkelig hva som må til, og hva som ødelegger naturopplevelsen. Verre er det ikke. Skogeieren sier: Mye bra planker her! Kvistfritt, også. Turgåeren sier: Utrolig herlig tur i et skoglandskap som gir både lyd og synsinntrykk vi drømmer om! Det er ikke et uttrykk når du kommer ut på en industritomt. Bare minner om at verdens bestselger er Harry Potter! Eventyr alt sammen!

Jeg vil ikke slåss på skogeierens banehalvdel med begreper som bare han forstår noe av. Ingen turgåere vil føle seg hjemme der. [...]

Ketil Heyerdahl: Her er det kanskje – for en gangs skyld – på tide å bringe inn et gammelt Maositat: "Å bli angrepet av fienden er ikke en dårlig ting, men en god ting. Det viser at vi ikke bare har trukket en klar skillelinje mellom fienden og oss, men at vi har oppnådd en god del i arbeidet vårt."

Erling Christiansen: [...] Det er gøy å ha fiender i kampens hete – men slitsom for sjelen å kjempe mot vindmøller. NOA har oppnådd mye i Marka. For å ikke skape ytterligere fronter bør NOA intensivere samarbeidet med de skogeierne som innrømmer at kvaliteten på sagtømmeret ved flate/planteskogbruket er for dårlig. For å sitere Knut Johansson i Friluftsetaten: "Listverket sprek-

ker opp etter 20 år med dagens tømmerkvalitet." Målet må være å gjennomføre skogbruk i stor skala hvor det ikke lenger er en motsetning mellom skogsdrift og NOAs kvalitetskriterier. Norske investorer som Øystein Stray Spetalen og Ola Mæle kjøper store skogeierdommer. De vil ha penger på rot til en usikker, europeisk fremtid. Å be om festningsvern er neppe veien å gå. Dersom NOA klarer å supplere eventyrskogsbegrepet med dokumenterte effekter av plukkhogstskogbruket vil Aslak Sira Myhres argument om det naive, ny-kolonialistiske borgerskapet falle bort. Vi kan fortsette å bruke begrepet 'eventyrskog', men vi må jobbe ytterligere med å supplere med begreper som ikke ekskluderer alle former for skogsdrift.

Christian Børs-Lind: [...] At skogeierforsamlingen omfavner og bejubler forestillingen, i tale og i skrift, blir ren selvutlevering. En form for begeistring som går ut over opptuktelsen og som deres egne infofaglig ansvarlige neppe er hylende begeistret for. Hadde vi anklaget skogeierne for å tenke og mene slik Sira gjør, hadde det blitt avvist, avfeid, falt på steingrunn, vi hadde knapt kommet på med en ytring i denne leia. [...]

Stein Kristian Martinsen: [...] Mitt budskap er at vi må holde på eventyrskogkonseptet, det har vært en suksess. Samtidig må vi ikke glemme kunnskapen om nøkkelbiotoper, at biotopvern er det beste artsvern, at vi trenger økologiske gratistjenester for å leve og at økonomisk vekst er avhengig av og begrenset til at disse økologiske gratistjenestene fortsetter å fungere. Dette siste må vi kunne servere til de som fnyser av eventyrskogene våre.

Emilie – en 11-åring for vern av skog

I slutten av mars ble NOA kontaktet av en 11-åring fra Sandefjord som ønsket informasjon om eventyrskogene og arbeidet med vern av skog. Hun ønsket også å intervju et medlem av NOA. Informasjonen skulle brukes til en særoppgave/utstilling med overskriften "We Can Change The World".

Emilie K. S. Andersen går i 6. klasse (PY6) på Skagerak International Primary School i Sandefjord. Der foregår all undervisning på engelsk og datamaskiner benyttes i stor utstrekning i skolearbeidet. Elevene må selv finne frem den informasjonen de trenger ved å søke i databaser eller ved å ta kontakt med interne eller eksterne personer. Emilies klasse hadde funnet ut at de skulle lage en Exhibition med overskriften "We Can Change The World." Hver elev valgte et tema som for eksempel mobbing, retur av resirkulerbart materiale osv. Emilie valgte vern av skog. Hver elev skulle lage en utstilling med fotografier, plakater, modeller og en lysbilde-presentasjon av sitt tema. I tillegg skulle hver elev lage en hjemmeside med oppgaven skrevet som en Powerpoint-presentasjon. Hjemmesiden skulle også inneholde fotografier, intervjuer og annen relevant informasjon.

Emilie.

Alt skulle selvfølgelig utarbeides på engelsk.

Emilie fikk den informasjonen hun ønsket fra NOA. Undertegnede stilte opp til telefonintervju og utdypet det som ble sagt i etterkant. Hun fikk også tips om skoger med nær eventyrskog kvalitet i Sandefjord området samt informasjon om hvor hun kunne finne nyplantet industriskog. Disse områdene besøkte hun og tok mange fotografier. For å få et mer balansert bilde av skogvern, tok hun også kontakt med skogbruks myndigheter i Vestfold og fikk tilsvarende informasjon fra dem. Alt dette skrev hun sammen i særoppgaven på hjemmesiden "Welcome To Save Our Forests! A website dedicated to the Forests and Ecosystems of Norway." Linken til hjemmesiden er <http://norwegianforests.weebly.com>. Det er imponerende hvilken særoppgave hun har skrevet praktisk talt uten hjelp fra verken foreldre eller lærere. Under avsnittet "News" gjengir hun intervjuene med undertegnede og med Tor Anton Andersen fra Skogselskapet i Vestfold. Hun skriver blant annet: "Noen av svarene overrasket meg etter som de var totalt forskjellige".

Den 5. mai arrangerte klassen en åpen ettermiddag på skolen der hver elev hadde arrangert en utstilling om sin særoppgave om hvordan de kunne endre verden. Innledningsvis ble det vist

sketsjer på engelsk der elevene spilte opp til oppgavene. I Emilies sketsj var det elever med både motorsager og elever som forsøkte å stoppe hogsten. Det er vel unødvendig å nevne at Emilie fikk topp karakter for sitt arbeid. Hun er virkelig en representant for våre beste ungdommer. At hun i tillegg går aktivt inn for naturvern generelt og spesielt vern av skog, varmer en gammel naturverner og gir håp for fremtiden.

Når jeg ser hva ungdommer kan prestere av selvstendig arbeid i dag, er jeg glad for at jeg har kastet mine stilbøker fra folkeskolen. Gratulerer med innsatsen Emilie! Øivind Grimmer

Fremmede arter – bli med oss å rydde!

NOA ønsker å starte opp en dugnadsgruppe som skal rydde fremmede arter. Vi kan love et godt fellesskap og god mulighet til å gjøre en viktig miljøinnsats i et av Norges viktigste områder for biologisk mangfold! Vi satser på å treffes 3-4 kvelder i løpet av sommerhalvåret og rydde for fremmede arter på Dronningberget. Om vi får nok interesserte, vil vi utvide til også å rydde i andre områder. For å vite hvor mye arbeid vi kan påta oss, ønsker vi å vite hvor mange som kan være med. Interessert? Kontakt Elen M. Søreide Lie, tlf.: 2238 3520. Mail: noa@noa.no

SLÅTTEMYRA VED SVENSRUD

ved Arild Jansen, Naturvernforbundet i Asker

Like øst for Svensrud nord for Semsvannet er det en myr som tidligere er slått for å få for til husdyr. Myra var gjengrodd av kratt og skog, og Njål Nore tok initiativet til å restaurere den. Naturvernforbundet i Asker har, i samarbeid med Asker kommune og Fylkesmannen i Akershus, påtatt seg å drive skjøtsel av myra. Arbeidet er i hovedsak å slå myra en gang tidlig i august, samt å fjerne vegetasjon. På sikt regner vi med å gjøre det lysere på myra og kanskje utvide det området som blir slått.

De mest interessante artene på myra er orkideer og spesielt engmarihånd. Svein Olav Drangeid i NiA har kartlagt myra, og talte i 1988 14 blomstrende skudd av denne orkideen. Alle vokste på selve myrflata, som ikke er stor, bare ca. 20 ganger 30 meter. Rundt myrflata er det krattskog og lengre unna tettere skog. Videre fant han totalt 64 karplanter på myra. Karplanter er planter med blomster (inkludert trær og gress) og bregner. De

som dominerer på myrflata er halvgressene slåttestarr og kornstarr. Andre vanlige planter er bukkeblad, myrfiol, tepperot, blåtopp, myrhatt og mjøduert. Sistnevnte er mer vanlig i krattskogen omkring, og her vokser også ballblom, sumphaukeskjegg, bekkeblom og hvitveis. De vanligste treslagene er bjørk, or og selje, og på tørrere grunn overtar grana. Surhetsgraden, pH, ble målt i myrvannet fra noen av prøveflatene og varierte fra 5,2 til 6,3. pH lik 7 er som kjent nøytralt, så vannet er svakt sur.

Tidligere var myrslått vanlig for å skaffe nok vinterfôr til husdyra. Det tar tid for gresset på myrene å bli stort, og myrslåtten tok bøndene ganske sent på sommeren. Da var orkideer og andre vakre blomster nesten ferdige med veksten. Frøene var modnet, og næringen ført tilbake til røttene der de nye knoppene allerede lå klare til å spire neste vår. Derfor tok mange planter ingen skade.

Oppgaver for en paraplyorganisasjon

ved Knut Frigaard

NOA er som kjent medlem av to paraplyorganisasjoner, en lokalt og en landsomfattende. I blant kan det være uenighet om oppgavedelingen. NOA har derfor gjort et poeng av å henlede Oslo og Omland Friluftsråd oppmerksomhet på noen saker som etter vårt skjønn egner seg for felles opptreden i regi av OOF. Det gjelder:

- Friluftsetatens organisering med forvaltning og drift. Hva skjer?
- Friluftsetatens portefølje av bygninger i Marka. Hva skjer?
- Den kommersielle idrettsplass i Marka?
- Oslo kommunes økonomiske støtte til den organiserte idretten og virksomheter utenfor den organiserte idretten. Er fordelingsnøkkelen fremdeles riktig?
- Som dere vet har vi også reist problemstillingen med hugging i gammelskogen som er foreslått fredet. Det bør drøftes.

SATSING PÅ NATURVERN I EU

av Knut Bakkevig

Naturvern er et viktig politikkområde for EU. Høyeste prioritet når det gjelder bevaring av miljøet har beskyttelse av truede arter og landområder, og å bruke naturens ressurser mer effektivt.

Programmet LIFE er EUs finansielle virkemiddel for å støtte bevaring av naturen. Siden 1992 har LIFE medfinansiert ca. 3500 forskjellige prosjekter, med i alt ca. 2,5 milliarder euro. For perioden 2014–2020 har kommisjonen foreslått at EU bevilger 3,2 milliarder euro til LIFE.

Blant de mange tiltakene som LIFE hittil har vært med på finansiere er støtte til kommuner som har gjort en særlig innsats for å nå EUs mål for biologisk mangfold. LIFE har medfinansiert tiltak for opplæring av frivillige til å ta vare på parker i Europa. De har også vært med på å finansiere tiltak for å beskytte truede fiskearter og fuglearter som bare finnes på bestemte steder i EU.

Et nokså spesielt tiltak er å dekke et område på 33 km² myrland i Bleaklow, mellom Sheffield og Manchester, med netting av geotekstil for å beskytte mot erosjon og skape mer vegetasjon.

LIFE støtter også Natura 2000, som er EUs nettverk av beskyttede områder, hvor man blant annet søker å redusere tapet av biologisk mangfold. Natura 2000 er i det siste blitt vesentlig utvidet, til å omfatte områder hvor det er behov for å beskytte truet dyreliv i våtmark. Natura 2000 dekker nå nesten 18 prosent av EUs landområde og ca. 145.000 km² havområde.

Naturvern er på fremmarsj, også i Europa!

GRØNT DIKT

En hending

Solskinn og medvind ..
Brått rådyr i susende,
svevende sprang –
I neste nå borte, men skapte
en sang.

Jørgen Vogt

Firefeltsvei gjennom Nordre Øyeren

av Liv Grøtvedt og Mette Sperre, Naturvernforbundet i Fet

Naturvernforbundet i Fet (NiF) har hatt en rekke avisinnlegg i lokalpressen i det siste med debatt om utbygging av Rv 22 til firefelts vei. Dette berører Nordre Øyeren naturreservat, og NiF har derfor klaget på Fylkesmannens dispensasjon. Saken har vært til behandling i Direktoratet for naturforvaltning og ligger for øyeblikket i Miljøverndepartementet. De to leserinnleggene nedenfor ble trykket som en kronikk i to deler i Indre Akershus Blad 23. og 28. november i fjor. Grevlingen trykker her den første noe redigert av forfatterne. Kronikken var svar på debattinnlegg der vegutvidelsen ble framstilt som miljøtiltak:

Kinderegg: Naturvern, trafikkflyt og reduserte utslipp

Ja, vi mener faktisk at det er mulig å kombinere disse tre gode tingene med en ny og framtidsrettet samferdselspolitikk.

Det er viktig og riktig med en åpen diskusjon av samferdselsproblemene i regionen vår. Selvfølgelig har vi ikke noen mulighet til å måle eller beregne eksakte utslipp langs Rv 22 i rushtida ved ulike trafikksituasjoner. Her må det være lov å støtte seg til forskning på trafikkflyt, køer og virkning av veitbygging.

Bedre veger, mindre utslipp?

En rapport fra Transportøkonomisk institutt med tittelen "Gir bedre veger mindre klimagassutslipp?" konkluderer: "Bygging av

bedre veger gir stort sett økte klimagassutslipp. Hovedgrunnen er at forbedringer i vegnettet øker gjennomsnittshastigheten, en økning som ofte finner sted i det hastighetsintervallet hvor utslippene øker mest (over 80 km/t). Men utslippene øker også som følge av at transportmengden øker ved at den enkelte utfører flere og lengre turer". Ved at forholdene for personbilreiser blir relativt bedre skjer det overganger fra kollektivtransport og gang- og sykkeltrafikk til personbil. Veitbygging i seg selv, og tilhørende drift og vedlikehold, øker også klimagassutslippene.

Det er en utbredt myte at biler i kø slipper ut mye mer klimagasser og partikkelstøv enn biler i høy fart og "flyt". Det er riktig at biler som går i 0–30 km i timen forurenser mer enn biler som går i 50–90 km i timen. Men biler som går i 90 km og mer, forurenser like mye som de som går sakte.

Det innebærer en stor logisk brist å argumentere for at antall kjøretøy blir det samme på en tofeltsvei som på en ny firefelts-vei. Hadde det vært så vel, kunne vi teoretisk sett ha regnet på utslippene av CO₂-ekvivalenter innenfor en bestemt etappe av veitraseen, hvis kjøretøyene sto i kø et visst antall minutter hver dag (0 km/t) i forhold til om alle kjørte med jevn fart i for eksempel 20, 50 eller 90 km/t eller mer. Problemet er at nye kjørefelt vil generere mer biltrafikk, så en si-

tuasjon der de samme bilene bare kan kjøre litt fortere, med alt annet likt, aldri vil inntreffe. Derfor blir det irrelevant å regne på merutslippet med kjøring kontra flytkjøring.

Naturmangfoldsloven

Klagen til NiF på dispensasjonen for veitvidelsen av Rv 22 gjennom Merkja i Fet, omhandler kravene i naturmangfoldloven for å kunne omgjøre deler av et vernet naturreservat til vei. Enkelt sagt er kravene som da må være oppfylt at utbyggingen er "av vesentlig samfunnsmessig interesse". Klagen dreier seg derfor om trasévalget for veien. Det er denne klagen som nå er til behandling i Miljøverndepartementet.

Den andre klagen vår, er en klage på saksbehandlingsfeil i hele planprosessen for veien. Denne klagen går både på krav i naturmangfoldloven, naturkvalitetene i Merkja, nedbygging av dyrka mark og inngrep i Leiravassdraget ved Borgen bru, samt naturområdene mellom Vigerne og Leira. Denne klagen skal behandles av Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Nei, vi har ingen skjult agenda. Men det er klart at vårt engasjement for å bevare naturverdiene i dette området henger nøye sammen med trafikkmengden. Derfor forsøker vi å peke på hva som vil skje ved den planlagte utbyggingen. Vi ønsker også å peke på de alternative mulighetene til å påvirke framtidig trafikkavvikling. Vi mener at økt biltrafikk med én person i hver bil mot sentrum ikke gir god nok kapasitetsutnyttelse i årene framover. Framtidens utfordringer er for store til at vi bare kan lukke øynene og kreve nye og bredere veier med plass til flere biler.

Treenigheten – stridens eik i Kjøvangen

av Naturvernforbundet i Vestby v/Kristian Vahl Østbye

Naturmangfoldsloven etablerer seg som et viktig redskap

For en tid siden, ble det for store deler av Kjøvangen, inkludert "Utsikten" som dette bestemte hytteområdet heter, vedtatt av hytteeierne at det skulle legges vann og avløp til alle hyttene. Dette var jo en plausibel tanke, men så står altså Treenigheten der i veikanten og tilsynelatende blokkerer. Treet er så kraftig og rotfestet at veien en gang ble tilpasset det og det var greit for datidens folk. Men denne gangen kom en større utfordring for eika, siden holdningen til trær er så endret og motorsagen jo er oppfunnet. Det ble i første omgang bestemt at Treenigheten skulle fjernes for å sikre gravetraseen for vann og strøm.

Det ble for dyrt å legge traseen i en bue på motsatt side av hytteveien, fordi man da måtte legge noen kvadratmeter ekstra med asfalt!

I Vestby kommune der Kjøvangen ligger har vi, som mange andre steder i Norge, vår del av utfordringen med å sikre trær en plass i vårt nærmiljø. Jeg antar at leserne av Grevlingen, kjenner seg godt igjen, med den uforståelige, litt farsottaktige bekjempelse av vakre trær og skogpartier, vi er vitne til i dagens samfunn. Det er så mange argumenter, som eksempelvis sol og utsikt, eller at noen bare "hater" trær, og en glemmer at trær i seg selv også som regel er utsikt med en visuell egenverdi.

I Kjøvangen står det eldgamle eiketreet, "Treenigheten" som det heter på folkemunne, og skaper bry for fantasieivnen knyttet til kreative løsninger for bevaring av flott natur. Treenigheten fikk navnet fordi det er tredelt, nesten fra

roten, og kanskje av respekt for den nesten "religiøse" kraften det utstråler. Og i dette området hadde vi virkelig både "Berit" og "Dagmar" uten at dette vist på eika etterpå. Eller alle de tidligere stormene i løpet av århundrer for den saks skyld.

For en tid siden, ble det for store deler av Kjøvangen, inkludert "Utsikten" som dette bestemte hytteområdet heter, vedtatt av hytteeierne at det skulle legges vann og avløp til alle hyttene. Dette var jo en plausibel tanke, men så står altså Treenigheten der i veikanten og tilsynelatende blokkerer. Treet er så kraftig og rotfestet at veien en gang ble tilpasset det og det var greit for da-

tidens folk. Men denne gangen kom en større utfordring for eika, siden holdningen til trær er så endret og motorsagen jo er oppfunnet. Det ble i første omgang bestemt at Treenigheten skulle fjernes for å sikre gravetraseen for vann og strøm.

Det ble for dyrt å legge traseen i en bue på motsatt side av hytteveien, fordi man da måtte legge noen kvadratmeter ekstra med asfalt! Imidlertid reagerte en observant nabo, den gode nabo, som verdsatter treet høyt, og prøvde ut saken med offentlige myndigheter for om mulig å redde det.

Her er forløpet slik det deretter utviklet seg kronologisk: 3. juli 2011

Eika i all sin prakt.

Foto: NIV.

vedtok Utsikten vel at det ikke ville påta seg ekstra kostnader knyttet til å legge traseen utenom eika. To dager senere befarte Vestby kommune eika, og den første reaksjonen var at eika burde skånes, på grunn av høy estetikk. 29. august ber kommunen entreprenøren om å ta hensyn til eika og legge traseen på motsatt side av veien. 18. oktober 2011 ber plansjefen i kommunen, entreprenøren gjøre det de kan for å unngå å skade eika i anleggsprosessen. 3. november svarer entreprenøren at de vil legge traseen på samme side som eika, samtidig som de argumenterer med at eika da vil bli ustabil og anbefaler treet felt. Fylkesmannen som nå er koblet inn i saken, ber kommunen observere naturmangfoldslovens bestemmelser om hule eiker og antyder at eika kan være vernet etter loven. 7. november ble Naturvernforbundet i Vestby kontaktet. Samme dag kontaktet kommunen utbygger og entreprenør og gjør oppmerksom på at de mener eika er vernet etter naturmangfoldslovens bestemmelser om hule eiker. 9. november foretar kommunen, Knut Witberg og Naturvernforbundet befaring av eika. En sivilagronom og en rørleggermester engasjeres for faglig vurdering og konkluderer med at å legge traseen (grøften) i en bue på motsatt side av veien, ikke innebærer noen merkostnad, slik Utsikten vel hevder. Rapporten overleveres Vestby kommune. 11. november foretar en forsker fra Skog og landskap ved UMB engasjert av utbygger en befaring, som utarbeider en rapport som leveres kommunen samme dag. Befaring 16. november, der kommunen, utbygger med konsulent fra SWECO, entreprenør og Naturvernforbundet deltar. 21. novem-

ber finner kommune ut at treet likevel ikke er vernet i henholdt til naturmangfoldsloven, med bakgrunn i den bestilte rapporten fra forskeren i Skog og landskap, UMB. 25. november sender kommunen ut egen biolog, for om mulig å omprøve vedtaket. 28. november omprøver kommunen sitt vedtak og kommer til at treet likevel er vernet i henhold til naturmangfoldsloven. Utsikten vel ber om forlenget frist for å påklage kommunens vedtak til Fylkesmannen. Får frist til februar 2012. 16. desember 2011 innkalles Vestby kommune til oppklaringsmøte der de fleste aktørene deltar. Det er flertall for at eika bør bevares ved å legge traseen i en god bue rundt "Treenigheten".

Og der står vi nå. Det interessante er hvordan Naturmangfoldsloven etablerer seg som et viktig redskap til klassifisering av eika og derigjennom gir det en fair sjanse til å bli bevart for ettertiden. Vi har ikke hatt denne loven så lenge, men den har vist sin styrke og er helt sentral i denne saken. Det likevel viktigste er at vi har observante og naturinteresserte privatpersoner i blant oss og selv om både Vestby kommune og Naturvernforbundet i Vestby var støttespillere, er det er først og fremst ham vi skal takke for at eika kom i søkelyset og mest sannsynlig blir bevart. Den utsatte klagefristen er riktignok ikke falt ennå, men prognosen er at Utsikten vel ikke vil få klagen innvilget. Vi behøver alle gode naboer og vakre trær er ikke noe unntak. Uten den gode nabo hadde dette vakre treet blitt borte for alltid. Så kan vi, til sommeren, forhåpentligvis ta turen om Utsikten og nyte synet av Oslofjorden og eika med det dekkende og rare navnet: "Treenigheten".

Priser til NOA

Selvros skal man lytte til, sa Arthur Schopenhauer. Den kommer fra hjertet. NOA har i løpet av et snaut år tatt to priser for å ha gjennomført en rettssak til Høyesterett for å avklare hvordan en norsk lov er å forstå. Loven var miljøinformasjonsloven og spørsmålet var allmennhetens rett til innsyn i miljøspørsmål slik at den enkelte kan bidra til vern av miljøet, og verne seg selv mot helse- og miljøskade, samt å påvirke private og offentlige beslutningstakere i miljøspørsmål, og delta i offentlige beslutningsprosesser.

Den første prisen var Norsk Redaktørforenings åpenhetspris for 2010 (som er omtalt tidligere) og den andre var hederlig omtale i forbindelse med Oslo Miljøpris i 2011.

Det er naturligvis hyggelig å vinne frem med sitt syn på vesentlige samfunnslover i Høyesterett for, som det slås fast ved tildeling av prisen for 2010: "Retten til innsyn er av de mest grunnleggende verdier i et demokrati." Og enda hyggeligere er det når andre setter pris på det.

Vi kan likevel ikke fri oss fra tanken på at det er litt ufortjent. Litt på samme måte som finnelønn. Lokalt naturvern er vår oppgave. Ingen skal behøve prise oss for det. Like litt som vi skal ha lønn for å levere tapte ting tilbake til eieren. Det er etiske forpliktelser.

Det er naturligvis ikke uten problemer for en liten regional organisasjon å føre saker til Høyesterett. Om det ikke koster blod, svette og tårer så krever det betydelig arbeidsinnsats fra begge parter, og ikke å forglemme nær en million i advokathonorarer. NOA mener at det blir helt feil – slik regjeringsadvokaten med rette anførte – at saken, som altså gjaldt grunnleggende verdier i et demokrati, skal behandles på samme måte som forbrukersaker, det vil si håndheves av den som får rettigheter i loven. Dette bør lovgiveren rette opp.

Så gjenstår det nå bare å se om allmennheten får det innsyn som NOA og Høyesterett mente den skal ha, eller om det gamle ord om at et margert forlik er bedre enn en fet prosess gjelder også i vår sak.

Men foreløpig må vi, i Schopenhauers ånd, kunne si: Veldig bra NOA. Knut Frigaard

Jørgen Stubbesitter

Trærs følelsesliv

Jeg snakker som vanlig med min trivelige følgesvenn ute i skogen, naboens flotte puddeltispe Leika, kongepuddel må vite. I skogen sammen med et lydheft vesen kan man prøve seg på mange tanker. En ny erkjennelse hos legene er at nå må man ta premature spedbarns smertefølelse på alvor. Ikke dårlig, jeg trodde de gjorde det for lengst. Alle som har blitt skåret i, vet at verdens viktigste oppfinnelse er smertelindringen. Descartes på 1600-tallet, franskmenns beundrede nasjonalfilosof, mente visstnok at dyr ikke hadde smertefølelse. Vel, enhver som har tråkket på en bikkjehale, vet nok det. Spør Leika! Nå har vi lært at også fisk har smertefølelse. Det er jo ikke akkurat av vellyst den spreller på kroken eller vrenger kjeften på båtdekket.

Men Leika og jeg går her blant trær, store grantrær, store furuer. Jeg går og undrer meg på hvordan det er med trær. I 1976 oversatte og utga Gyldendal en bok om trærs følelsesliv*. Det var en bok om plantenes hemmelige liv, det geniale vitenskapelige faldsum – en kunststart som krever en viss innlevelse – først visjonært å se en vesentlig problemstilling, det første kjennetegn på stor vitenskap, for så å dikte inn resultater alle vil nikke misunnelig anerkjennende til.

I dette diktverket hadde de to forskerne koblet sine måleinstrumenter til to punkter på et tre. Så nærmet de seg treet med motorsagen i gang. Ingen reaksjon. Så skar de litt i treet, tydelige utslag. Så slo de av saken, fjernet seg og ventet til utslagene ble borte. Da en av dem så nærmet seg treet med motorsagen i gang igjen, viste instrumentene utslag allerede før saken kom bort i barken.

Det var altså juks. Men en dag blir instrumentene gode nok, det er det det står om, tror ikke du også? Også trær har følelsesliv. Vi hører av.

(*Tompkins, Peter og Christopher Bird. Plantenes hemmelige liv.)

Sett og sakset

Hva rister vi på hodet av om ti år?

Flyreiser i ferieøyemed til andre siden av jordkloden. Programleder i NRK Hans Olav Brenner i A-Magasinet 4. nov. 2011.

De gamle er eldst

Vårt nasjonale rykte forringes hver gang oljegrådigheten promoterer. Det som er moralsk forkastelig kan ikke være politisk riktig.

Berit Ås i kronikk i Aftenposten 4. desember 2011.

Om å ta til folkevett

Det haster, europeisk ungdom vil ikke lenger smøre krisepakker for finanslitter og betale for det med sin egen framtid og retten til å demonstrere mot det. Så hvem vet Jens, kanskje blir det din lodd, som dette anderledeslandets anderledesmann, å statuere et eksempel, i form av et Europa vi ikke visste om?

Torgeir Rebollo Pedersen i tale til statsministeren i Morgenbladet 6. – 12. januar 2012.

Markavitt

En vintermorgen hvor Marka ligger så hvit og ny og rå, som de hvite, blanke arka som ennå ikke er skrevet på, fra Stryken til Sørkedalen, på ski, trekkes en tønne med akevitt, den er tilsatt granskudd, det er fordi det skal smake Marka av Markavitt.

Poesi av Dag Evjen, gjengitt på akevittflaske fra Agder Brenneri.

Kloke ord fra Haiti

Det skal så lite til. Jeg liker at det skal så lite til. Jeg kan ikke fordra den moralistiske hjemmeleksen om at det du skal gjøre, skal du gjøre helt, ikke stykkevis og delt. Lars Saabye Christensen etter syv dager på Haiti, Aftenposten 8. januar 2012.

Gjentagelsen

I så henseende kan kolonisateurernes ubendige begjær etter edle metaller stå som et symbolsk forvarsel om vekst- og konsumbesettelsen i det moderne industri-samfunnet.

Hjalmar Hegge: Mennesket og naturen. Naturforståelsen gjennom tidene – med særlig henblikk på vår tids miljøkrise, Oslo 1978.

Rart noen tar busen overhode

... den nye Mazda CX-5 som kombinerer banebrytende SKYACTIV-teknologi med eksepsjonelt design og en personlighet ...

Banebrytende reklamebyråpøsi annonsert i Aftenposten 31. desember 2011.

LOKALLAG I NOA

Send rettelser til red.

Naturvernforbundet i Asker:	Arild Jansen, Pb 332, 1371 Asker, 66846814, ariljans@online.no
Naturvernforbundet i Bærum:	Björg Petra Brekke, Caroline Øverlands vei 40 A, 1356 Bekkestua, 95894358, bpbpr@online.no
Naturvernforbundet i Fet:	Liv Grøtvedt, Rovenveien 47, 1900 Fetsund, 63885210, 92097204, liv.grotvedt@gmail.com
Naturvernforbundet i Lørenskog:	Unni Aas, Løkenkollen 11, 1473 Lørenskog, 67902810, unniaas@getmail.no
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum:	Kåre Homble, Sør-Kringler, 2030 Nannestad, 92696375, k.homble@online.no
Naturvernforbundet i Nes:	Marit Frøystad, Myrullveien 4, 2150 Ames, 63903193, 92463277, nes@naturvernforbundet.no
Naturvernforbundet på Nesodden:	Peter Schøllberg, Pb 251, 1450 Nesoddtangen, 66807841, pschjo@hotmail.com
Naturvernforbundet i Nittedal:	Ivar Christensen, Lyngveien 9, 1482 Nittedal, naturvernittedal@gmail.com
Naturvernforbundet i Opppegård:	Mariella Memo, Pb 291, 1410 Kolbotn, 66807841, marimemo@online.no
Naturvernforbundet Oslo Nord:	Elin Tyse, Jutulveien 11, 0852 Oslo, 22690526, elintyse@c2i.net
Naturvernforbundet Oslo Vest:	Eystein F. Husebye, Pb 3157 Elisenberg, 0208 Oslo, 22141513, ey-f-hus@online.no
Naturvernforbundet i Skedsmo:	Elisabet Bolstad, Pb 27, 2001 Lillestrøm, 47623917, elisbo@gmail.com
Naturvernforbundet i Ski:	Stein Martinsen, Pb 232, 1401 Ski, 64872806, gaupestein@online.no
Naturvernforbundet i Vestby:	Kristian Vahl Østbye, Uglevn 15, 1555 Son, 64950099, kristian.ostbye@bym.oslo.kommune.no
Naturvernforbundet i Ås:	Hans Erik Lerkelund, Pb 130, 1431 Ås, 98849397, lerkelund@gmail.com
Studentlaget i Ås:	naturvern.umb@gmail.com
Oslo Studenlag av NU og NNV:	Hallvard Surlien, h-surl@online.no

Kontaktpersoner i kommuner uten lokallag

AURSKOG-HØLAND: Yvonne Ødegaard, Nannestadgata 1, 2000 Lillestrøm **ENEBAKK:** Kjell Arild Ødegård, Vestbyveien 69, 1914 Ytre Enebakk, 47382810, tobjoelo@online.no **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgaten 15, 1400 Drøbak, 64935943, s-ofstad@online.no **OSLO ØST:** Marit Bache, 21913183, marit.bache@gmail.com **SØRUM:** Helge Njaa, Brinken 2, 1920 Sørumsand, 63827933

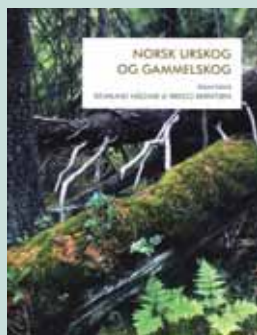
En liten grevling hopper ut i det, og lytter til andres syn på saker og ting i hjemlige trakter.

Arvesølv

En lærd, vederheftig og presis praktbok er det ikke gitt at man støter på så ofte. Norsk urskog og gammelskog er en slik bok. Sigmund Hågvar og Bredo Berntsen har redigert den. Anbefales for alle NOA-medlemmer! Uten kromspring siteres fra baksideteksten:

“Våre siste urskoger er en skattkiste av sjeldne og underlige dyr, planter og sopper. Her finnes eventyrlige miljøer med stor opplevelsverdi, for turgåere og for forskere. Urskogen er en viktig del av den norske naturarven, og den har verdi langt ut over landets grenser. Men arbeidet for å redde det som er igjen er et kappløp med tiden.

I denne boka gir landets fremste spesialister en omvisning i urskogens og gammelskogens myldrende mangfold, fra gamle, hule eiketrær i sør, til de unike regnskogene i Midt-Norge og verdens nordligste furuskoger oppunder ishavet. Her får leseren innblikk i hvordan skogen lever sitt eget liv når den får styre seg selv. Boka er illustrert med bidrag fra våre beste naturfotografer.”

Sigmund Hågvar og Bredo Berntsen (red.)
Norsk urskog og gammelskog
Unipub, Oslo 2011
ISBN 978-82-7477-471-1
341 sider, farger, innb.

Drømmen om Marka

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) feirer seg selv. I 1961 kom den enkle, nøkterne, dengang tidsriktige 25-årsberetningen. I 1986, til 50-årsjubileet, svingte man seg med stive permer og delvis i farger under mottoet Markagleder. Til 75-årsjubileet i 2011 har man tatt en dristig sjanse. Man har engasjert en erfaren forfatter og friluftsmann, men like fullt en person som stod utenfor de indre sirkelene til å skrive om markalovens historie. Jon Gangdal fikk full tilgang til arkiver og den kollektive hukkommelse.

Boken har litt av en sjokkåpning. Blant de første navnene som nevnes er Vegard Ulvang og hans to medsammensvorne, med beinkroken på markaloven i siste liten, en godt regissert svertekampanje, mot bedre vitende(?). Den landskjente gladgutten fikk store presseoppslag – tenk om Kikutstua brant, da fikk man ikke bygge den opp igjen uten en omfattende og dyr saksbehandling. Man merker det journalistiske grepet, og leser videre – i det hele tatt, man leser videre.

Grepet fortsetter med vekten på to personer, deres opplevelser og bakgrunn for livslangt arbeid for Marka. Først kaptein og topograf Nils Houge (1901–1992). Han var svært beskjeden på egne, men ubeskjeden på Markas vegne, og tegner opp markagrensen i grove trekk. At Gangdal får frem Hougens krigshistorie gleder oss som kjente ham. Dermed Erik Sture Larre (1914–), milorgmann som overlevde isolat med mer hos Gestapo, takket være drømmen om Marka. Gangdal har fått ham til å fortelle mer enn noen gang før. I tillegg til de to er også generalsekretær fra 1977 oberst og grensekommisær Finn Ramsøy (1920–) med, en av Gutta på skauen.

Godt fortalt følger også kapitler om Markas historie fra ingenmannsland, til allemannsland, allmenningsland og videre til godseierland. OOF er en paraplyorganisasjon hvor blant andre NOA er en sentral aktør. Den indre kjemi opplevd fra midten av 1970-årene viste Larre som en sterk styreleder. NOA, OOT og Østmarkas Venner lå ham ideologisk nærmest. Der fant han gjenklang fullt ut. Skiforeningen på sin side måtte passe på å dempe det interne spriket mellom tilrettelagt sport og det enkle friluftsliv, samt å holde seg rimelig inne med eierne av løypenettet. Ramsøy strakk seg langt for å tekkes Skiforeningen, det brakte ham noen ganger litt på kant med NOAs ledelse. Han ble senere, i slutten av 1980-årene, Skiforeningens populære markakonsulent.

Gangdal har skrevet en imponerende bok med god driv om Markas og markalovens historie (av og til det ene, av og til det andre) sett med OOFs øyne. Det var det han ble bedt om, og det får den stå som. Medlemsorganisasjonenes innsats både som initiativtakere, korrektiv, påminnere og pådrivere enkelte ganger, særlig etter Larres tid som styreformann, kunne nok kommet bedre frem. Men det blir vel flere korsveier. Red.

Jon Gangdal
Drømmen om Marka
100 års kamp om friluftsliv
Aschehoug, Oslo 2011
ISBN 978-82-03-39003-6
239 sider, farger, innb.
Pris kr
Pris kr

Fra blått til grått til blått

I Tallak Molands bok Historien om Akerselva gjennom de siste 400 år følger vi Akerselva først fra sagbruksperioden, så gjennom industriperioden til det kom andre tider og nye tendenser, og man ender opp i miljøparken Akerselva. Tallak Moland er en solid historiker som leder oss langs elveløpet og dermed svært mye av byens historie. Han er fra før kjent av Grevlingens lesere som forfatter av Historien om Nordmarka i 2006.

Dette er den første samlede fremstilling av Akerselvas historie. Kort og greitt en bok for enhver som er interessert i Akerselva og byens historie.

Tallak Moland
Historien om Akerselva gjennom de siste 400 år
Christiania Forlag, Oslo 2011
ISBN 978-82-997321-1-6
200 sider, farger, innb.

NOAs ÅRSMØTE 2012

I henhold til vedtektenes paragraf 4 innkalles det med dette til NOAs Årsmøte for 2012 tirsdag 27. mars 2012 kl 18.30 på Café Abel på John Collets plass, Vestgrensa 2, den gamle trikkesløyfa på Ullevål Hageby.

(Trikk 17 mot Rikshospitalet fra Jernbanetorget. Gå av på John Collets plass – rett utenfor møtelokalet. Trikken går med 10 minutters intervall fram til kl 19, og tar 15 minutter.)

Alle medlemmer som har betalt kontingent for 2012 har møte- og stemmerett.

DAGSORDEN

- Konstituering av møtet
- Valg av møteleder, referent og underskrivere av protokollen
- NOAs årsberetning for 2011
- NOAs årsregnskap for 2011
- Arbeidsprogram for 2012
- Budsjett for 2012
- Saker innkommet i henhold til vedtektenes § 4
- Valg av styre, valgkomité og revisor

Sakspapirer til møtet vil være utlagt på NOAs kontor og på www.noa.no fra 14 dager før møtet.

Etter det ordinære årsmøtet (ca kl 20) blir det årsmøteforedrag. Innleder og tema er ikke klart i det Grevlingen går i trykken, men vil bli annonsert på NOAs hjemmeside, www.noa.no.

Styret ønsker alle
VEL MØTT!

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)